

Govor predsednika Fiskalnega sveta na seji Odbora za finance, 29. 8. 2023

Fiskalni svet ob oceni predloga drugega rebalansa državnega proračuna za leto 2023 ugotavlja, da so spremembe v predlogu rebalansa smiselne glede na razlog tokratnega rebalansa. Čeprav finančne posledice naravne katastrofe trenutno niso znane, je predlog rebalansa državnega proračuna za leto 2023 prvi korak pri proračunskem financiranju odpravljanja obsežnih finančnih posledic poplav. Te se bodo v veliko večji meri pokazale ob jesenski pripravi proračunskih dokumentov za leti 2024 in 2025. Te bodo morale vsebovati ocene škode in ocene učinkov posegov države.

Spremembi v višini 220 mio EUR na strani odhodkov oziroma na postavki rezerve ter v višini 300 mio EUR v računu finančnih naložb in terjatev ne spreminjata ocene, ki jo je Fiskalni svet podal že ob prvem rebalansu letošnjega proračuna v maju letos. Tam je zlasti poudaril ekspanzivno naravnost fiskalne politike v letu, v katerem sicer še veljajo izjemne okoliščine.

V prvi oceni rebalansa za letošnje leto smo poudarili tudi predimenzioniranost letošnjega proračuna. Podatki o realizaciji proračuna v sedmih mesecih temu pritrjujejo. Podatki namreč kažejo, da so bili verjetno zlasti odhodki precenjeni in da bi lahko bil primanjkljaj proračuna zato letos nižji od proračunskih načrtov. Za realizacijo načrtovanega primanjkljaja bi namreč moral primanjkljaj v zadnjih petih mesecih leta za skoraj dvakrat presežati primanjkljaj, ustvarjen v celem letu 2022.

Fiskalni svet ob tokratni oceni rebalansa zlasti opozarja na nujnost preglednega in verodostojnega načrtovanja ter izvajanja ukrepov, potrebnih za sanacijo poplav. Naravna nesreča velikega obsega načeloma sicer spada med t. i. »enkratne dogodke«, ki se pri izračunavanju kazalnikov spoštovanja fiskalnih pravil ne upoštevajo, a to ne velja nujno za vse ukrepe. Potreba po transparentnosti še posebej velja v primeru ustanovitve izvenproračunskega sklada za odpravljanje posledic poplav, sploh v primeru sklada, ki bi bil del celotnega sektorja država. To velja tudi za že obstoječe proračunske sklade, ki bi lahko zagotavljali določena sredstva pri financiranju posledic poplav, za katere pa redne javne objave o njihovem delovanju niso na voljo.

Ob okrepljeni vlogi države pri pomoči in sanaciji pa je potrebno omejevati moralni hazard, tudi z ozaveščanjem glede zavarovanja premoženja zasebnega sektorja. Sredstva, ki so Sloveniji trenutno na voljo zlasti iz različnih virov EU, namreč v naslednjih desetletjih verjetno ne bodo vedno razpoložljiva v tako visokem obsegu.

Ob zavedanju nujnosti interventnih ukrepov pa bi morali tudi ti ukrepi biti usmerjeni in zagotavljati učinkovito uporabo javnega denarja ter v čim večji meri preprečiti kakršnokoli nenamensko izkoriščanje javnih sredstev. Vlada bo v prihodnjih proračunskih dokumentih morala nasloviti tudi izzive, ki pred naravno nesrečo niso bili ustrezno naslovljeni. Odlaganje z ukrepanjem na teh področjih tudi vpliva na srednjeročno vzdržnost javnih financ.